

22-1/3/2011.

*Kutatási jelentés a
Hajnóczy József Barlangkutató Sport Egyesület
2010. évi tevékenységéről*

Hajnóczy József Barlangkutató Sport Egyesület

5430 Tiszaföldvár, O. Nagy Benjámín 58/A

Telefon: 56/471-190

20/3555-254

20/9229-415

Email: hajnoczy.csoport@gmail.com

wcsaba@freemail.hu

csaba.varga@uebf.hu

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés	3
II.	2010. évi (XLVIII.) Odorvári Kutató Tábor.....	3
	II.1 A tábor részletes programja.....	4
III.	Egyedszámlálás Odorváron.....	8
IV.	A Hajnóczy-barlang formakincsei.....	9
V.	Kutatásjelentés az ódorvári Keleti-hasadékról.....	14
VI.	Eredmények a 2010-es kutatási évben	22
VII.	Jövőbeli tervek a Hajnóczy-barlang kutatásában	22
VIII.	Meteorológiai megfigyelések, mérése Odorváron.....	23

I. Bevezetés

A Hajnóczy József Barlangkutató Sport Egyesület 2010. évi tevékenysége továbbra is két fő irányba haladt. Az ifjúság nevelése, a természet megszerettetése, ami magába foglalja azt, hogy miképpen kell létezni magában a TERMÉSZETBEN és hogyan kell óvni azt. A másik a folyamatos, tervszerű kutatómunka. A kutatómunkánknak két állandó csapásiránya van. A feltáró munkák és a különböző mérések. Bontás folyt a Hajnóczy-barlangban és folytatódott, az ódorvári Keleti-hasadék feltárása is. Méréseink közül a mintegy 30 éve folyamatosan történő radonaktivitás-koncentrációmérés folyt, melyet a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem közreműködésével végzünk. A radonaktivitás-koncentrációra vonatkozó méréseinket próbáltuk nem csak a nyári időszakra szorítani, hanem a hűvösebb őszi-téli időszakra is kitolni, kiemelten a barlang huzatforduló-napjaira.

II. 2010. évi (XLVIII.) Odorvári Kutató Tábor

Folytatva a 2007. májusában elkezdett falmászó gyakorlatokat, minden héten pénteken délután - mintegy másfél-két órányi lehetőséggel élve – **falmászó gyakorlatokat** végeztünk a Hajnóczy József Gimnázium tornatermében. Itt az újoncok megismerhették a mászáshoz szükséges eszközökkel (reverso, poignet, croll, stop Petzl, shunt, 8-as és különböző záródású karabinerek), valamint a legszükségesebb csomókkal (perec, fűzött perec, heveder, szorító nyolcas).

Első alkalommal csak a legegyszerűbb úton mentek fel a kezdők, felső biztosítással, majd ahogy szűnt a „varrógép-effektus”, úgy próbálhatták a nehezebb pályákat és később az átszereléseket is.

2009 szeptemberében hagyományosan két napot töltöttünk Odorváron, ahol immár természetes körülmények között pallérozhatták mászó tudásukat. Először a csúcsról ereszkedtek le a Lakó-barlanghoz, ahonnan szabadmászással (II-III-as út egy IV-es betéttel) jöttek vissza. Ezután mindegyikőjük kipróbálta a 10-12 m-es ereszkedést a Kis-falnál. Miután kellő bátorságot szereztek, a Kis-fal keleti kiszögellését mászták meg – felső biztosítással. Mászás közben megtanulták, hogy az esetleges **akadályozó növényeket félre lehet hajlítani, nem kell tövestől kitépni.** A „nézz a lábod elé!” azt is jelenti, hogy lehetőleg az ösvényen maradjanak, mert arról lelépve kárt tehetnek a növényzetben.

A gyakorlás közben mód nyílt arra, hogy beszéljünk a barlangászatról, jelentőségéről, szépségéről és persze a nehézségekről is. Így nem a teljesen ismeretlenbe vágtak bele azok, akik jelentkeztek a **XLVIII. Odorvári Kutató Táborba**.

II.1 A tábor részletes programja

A tábor időpontja: 2010.06.25. – 2010.07.09.

A tábort megelőző karbantartó, csomagoló, ládázó tevékenységre 2010.06.22-én került sor. Ennek során megejtettük az induló élelmiszerkontingens beszerzését, zsákolását, ládázását.

06.24-én

Bár 16h-tól pakoltunk volna a teherautóra, de az igencsak esőre álló idő miatt már 15:30-kor elkezdtek s mire lehullottak az első cseppek, addigra éppen készen lettünk,

06.25-én

A teherautó indult el elsőnek, már 05h-kor, majd 06h-kor a mikrobusz és vele egy időben id. Varga Cs. is, aki Eger felé vette az irányt, hogy a szükséges – de nem igazán kívánatos – (úthasználati díj= 10000 Ft) – táborrendezési feltételnek eleget tegyen. Miután ez megtörtént, Felsőtárkány felől a Barát-rét – Oldal-völgy útvonalon érkezett a táborhelyre, ahol az időközben megérkezettek már, szokás szerint, a raktársátor felállításával bíbelődtek. Mihelyt végeztek ezzel, a legszükségesebb dolgokat behordták, hogy az ismét esőre hajazó idő nehogy kárt tegyen bennük. Ezután az egyéni ill. a kisközösségi sátrak kerültek felállításra.. Mikor ezekkel is végeztek, jóleső érzéssel konstatálták: ezt is sikerült az eső előtt megoldani.

06.26-án

Az első éjszaka reménykeltően indult, mivel a 22-24 óra közötti lefekvéskor még derült, csillagos éjszaka volt, de hajnali 3-4 óra tájt már megeredt a „májusinak” mondott csendes, szemerkélő eső, ami a reggel 07:00-ás méréskor 5,4 mm-nek mutatkozott.

Még a tábor előtt kapcsolatba léptünk egy Miskolc környéki gimnáziummal (Edelény), melynek vezetőjével közöltük, 3 olyan tanulót szívesen látunk a táborunkban, akik valamilyen módon az árvíz károsultjai lettek. Itt nem részletezendő okok miatt végül is egy diákkal

sikerült felvennünk a kapcsolatot, akiért e napon ifj. Varga Cs. elment Felsőzsolcára és délutánra meg is hozta a táborba. Ő két hétig élvezhette a tábor vendéglátását.

A táborban maradtak gondolatébresztő beszélgetést folytattak a Miklós G. társunk által az Odorvár-hegy déli oldaláról készített hő-fényképekről és a melléjük fűzött magyarázatokról, elgondolásokról.

Délután – részben esőben – sikerült felállítani a tűzhely feletti sátrat, ami majd a „tábori agoránk” lesz az elkövetkező két hétben.

06.27-én

A ma reggeli csapadékméréskor 3 mm-nyi esőt regisztrálhattunk.

Mező Á. vezetésével 4 fő gyakorló, bemelegítő túrán vett részt a Rom-t. – Galéria – Óriás-t, majd a kifelé vezető úton az Alsó- és Felső-füstös termek útvonalon. Szerencsére semmi rosszindulatú változást nem tapasztaltak.

Délután is borús volt az idő, de nem lehetett tovább halogatni a fagyűjtést, fűrészelést és a favágást, így az egész tábor közreműködésével sikerült egy jó időre biztosítani a tűzrevalót.

A munka közben Csúzi G.-t hangyák csipkedték meg, de Fenistillel sikerült enyhíteni a kellemetlen csípéseket.

Az éjszaka folyamán erős szél fúj, de a sátrakban nem tett kárt és eső sem esett.

06.28-án

Végre – bár szeles – de napsütéses időre ébredtünk.

Mező Á. irányításával, öt fő részvételével elkezdődött az újoncképzés, ahol is ismertetésre kerültek a legtöbbször használatos csomók, úm.: szorítónyolcas, félnyolcas, dupla perec, fűzött perec, hevedercsomó és az ugyancsak sűrűbben használatos eszközök: karabinerek, 8-as, stop és a reverso. A csoportvezető kiváló pedagógiai érzéssel oldotta meg a rábízott feladatokat. Később a Kis-falnál is kipróbálhatták az újoncok frissen szerzett ismereteiket s itt már a tapasztaltabbak is beszálltak egy kis gyakorlásra.

06.29-én

Jónás M. vezetésével megkezdődött az új „projekt” a Hajnóczy-barlang formakincsének a feltérképezése. Ezt a munkát, ezen a napon 3 fő végezte az Alsó- és a Felső-füstös termekben. (Az e táborban végzett munka leírása mellékelve, Jónás M. tollából)

Mező Á.-sal az élen négy fő a táborban kialakított kötélpályán gyakorolta a felmászást, az átszerelést és az ereszkedést.

06.30-án

A „formakincses” csapat a Csodák-termében, a Tánc-teremben és a Romos-teremben végezte munkáját, Jónás M. irányításával.

Mező Á. vezetésével az újoncok a Kis-falnál a felmászást gyakorolták, felső biztosítással.

Délután Knyihár Zs. Vezetésével – Ő még soha nem járt a Füzér-kőnél – nyolc fő vett részt egy füzér-kői gyalogtúrán 1630 és 2025 között.

Hol eltűnik, hol ismét megjelenik egy-egy növény a tábor környékén. Évek óta nem láttunk kapotnyakot (*Asarum europaeum*) az Odor-vár-hegy északnyugati szoknyáján, most ismét sok szépen zöldellő egyedet láthattunk, amíg egy gyógynövénygyűjtő fel nem fedezi, ugyanis ezt a növényt gyökerével együtt gyűjtik. Ritkán és lényegesen kisebb egyedszámmal szokott előfordulni az igen szép, de egyébként mérgező foltos kontyvirág (*Arum maculatum*), amelyet most a tűzrakó hely környékén és egy ismeretlen okból idekerült fekvő betonoszlop végénél fedezhettünk fel.

07.01-én

Az újoncok ma mehettek le először a Hajnóczy-barlangba, Mező Á. felügyelete és irányítása mellett. A „formás” csapat tagjai is besegítettek az újoncok levitelében.

Délután a táborőr kivételével mindenki meglátogatta Bogács termálfürdőjét, hogy a Zsilibes-forrás 8 °C-os vize után némiképp melegebb vízben is áztathassák tagjaikat.

07.02-án

Az újoncok Mező Á. vezetésével a Hajnóczy-barlang nyugati részében tettek egy túrát, egészen a Komszomolig.

Madarász G. irányításával 2 fő kihozta a Zene-teremből az ott hagyott eszközöket.

07.03-án

Ez a nap – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – a vendégtúrák napja volt. Három – öt fős csoportokban vitték le a vezetők (Mező Á., Varga R., Madarász G. Szlankó T. és Solymosi R.) az érdeklődőket.

07.04-én

Ma reggel 2,5 mm-nyi csapadékot mértünk.

Az időközben megérkezett Neidenbach Á. – táborunk tiszteletbeli hegymászó oktatója – kezdőkkel és haladókkal gyakoroltatta a sziklamászást.

A nap folyamán három vendégtúra járt a Hajnóczy-barlangban Mucsi I., Mező Á. és Solymosi R. vezetésével.

07.05-én

Ma ismét mérhettünk csapadékot, 2,1 mm-t.

Mező Á. öt fővel a Tsitsogóban járt, míg Jónás M. 3 fővel folytatta a barlangi formakincsek térképezését.

07.06-án

Mező Á. és Rojkó T. négy fővel a Jubileumi-járatban voltak, ahol megjavították a létra rögzítő szerkezetét.

Jónás M. két fővel folytatta a formakincsek térképezését

07.07-én

Igazándiból ez nem nagyon hiányzott, de reggel 07h-kor 39,5 mm csapadékot mértünk, melynek ph-ja 4,5 volt (lakmuszpapírral mérve). Ez úgy hajnal 1/2 2-től esett le kisebb-nagyobb szünetekkel, 3-4 óra tájban némi villámlással és égzengéssel színesítve. A Zsilibes-forrás vize bezavarosodott.

Napközben a táborlakók igyekeztek a hirtelen jött csapadék okozta károkat megszüntetni.

07.08-án

Ma még 3,1 mm csapadékot jegyezhetünk fel, melynek ph-ja megegyezett a tegnappal, azaz 4,5 volt. Jónás M. és Mező Á. vezetésével két csapat végigjárta a gyakrabban használt utakat és ha találtak oda nem illő dolgokat, azokat kihozták.

Délután megkezdődött a következő napi hazautazásra való előkészület. Amiket lehetett, azokat elmosták a Zsilibes forrásnál (szerszámok, sisakok, csizmák) és száradás után zsákokba, ládába rendezték. A szelektív gyűjtött szemeteket tartalmazó zsákokat is szállításra kész állapotba hozták. A szelektivitás elve: konzervdobozok és egyéb fémek, PET-palackok, műanyagok, üvegek.

07.09-én

A 10 óra körül befutó teherautót már összecsomagolva várta a tábor és a felpakolás után, a táborzáró tabló elkészítését követően hazaindult a csapat.

07.12-én

A mai napon megtörtént a tábori felszerelések végleges megtakarítása, konzerválása és a szivacsok kivételével a raktárban való elhelyezése. A szivacsok még mintegy két hétig száradtak és csak azután kerültek a helyükre.

III. Egyedszámlálás Odorváron

2010. július 4-én

A számlálás helyszíne: a Somogyi kopjafától a Zsilibes-forrásig vezető út mente

A vizsgált terület hossza: mintegy 450 m

Az út tájolása : jobbra É-D irányultságú

Az út fedettsége: : az erdőgazdasági út kanyarulatáig – kb. az út feléig – nyitott, onnan a Zsilibes-forrásig a lombkorona zárt.

A számlált növények : baracklevelű harangvirág - *Campanula persicifolia*
kányaharangvirág - *Campanula rapunculoides*
sárga gyűszűvirág - *Digitalis grandiflora*

A nyitott szakaszon az alábbi egyedeket lehetett megszámlálni:

az út nyugati oldalán 11 tő baracklevelű harangvirág,
4 tő kányaharangvirág és
207 tő sárga gyűszűvirág

az út keleti oldalán 9 tő baracklevelű harangvirág,
34 tő kányaharangvirág és
3 tő sárga gyűszűvirág

A zárt lombkoronájú szakaszon az alábbiak szerint alakult az egyedszám:

az út nyugati oldalán 6 tő baracklevelű harangvirág,
14 tő kányaharangvirág és
3 tő sárga gyűszűvirág

az út keleti oldalán 3 tő baracklevelű harangvirág,
13 tő kányaharangvirág és
9 tő sárga gyűszűvirág

A vizsgált szakaszon összesen 29 tő baracklevelű harangvirágot,
65 tő kányaharangvirágot és
222 tő sárga gyűszűvirágot sikerült megszámolni.

A vizsgált terület talaja bolygatott rendzina, ugyanis az út kialakításakor vélhetően dózerrel gyalulták le a felszínt és a fölösleget a keleti oldalra – lejtésirányba – tolták. A nyitott területen lévő útszakasz dózerolása 10-15 éven belül történt, amikor az erdőgazdasági szempontok (fakitermelés, szállítás) az út szélesítését indokolttá tették.

A zárt szakaszon korábban egynyomú ösvény volt, melynek szélesítése – feltehetően szintén dózerrel – már több mint két évtizede történt.

Az egyedszámlálást Varga Benjamin, az edelényi Gimnázium és Szakképző iskola Természetvédelmi Munkacsoportjának 11. évf.-os hallgatója végezte, akit mint árvízszűjtött területen élő diákot látott vendégül két hétig a tábor.

IV. A Hajnóczy-barlang formakincsei

(Jónás Melinda)

A Dél-nyugati Bükkben Odorvártól nem messze a tiszaföldvári Hajnóczy József gimnázium diákjai 1971-ben fedezték fel a barlangot. Az 1963 óta rendezett kutatótábor a barlang felfedezése után barlangkutató csoporttal is bővült. Az évek alatt a diákok kíváncsisága, az ösztönző tanári jelenlét és az ígéretes és eredményes barlangi munka meghozta gyümölcsét, és a barlang elérte mai több mint 4 km-es teljes hosszát.

A tekintélyes hossz és a Természet világa c. folyóiratban talált Szepesi-barlang formakincsét leíró cikk adta az indíttatást a Hajnóczy-barlang ilyen irányú kutatásához. A kutatási munkálatok a XLVIII. Odorvári táborban kezdődtek meg. A tábor egyéb programjai mellett mindössze 4 napunk jutott a kutatás elindítására.

A kutatás a barlangban előforduló édesvízi mészkövekből csepegő, szivárgó vízből, aeroszorból vagy áramló vizekből csapódhatnak ki. Keresni kezdtük az épülésszerű, pusztulós és maradványformákat nagy, közepes, kis és mikro méretekben egyaránt.

2010 06. 29.

A barlang formakincseinek feltérképezését a megközelítőleg 3m átlagmagasságú Alsó- és Felső-füstös termekkel kezdtük. Nevüket a falon képződött fekete füstszerű anyagról kapták. Az Egri Tanárképző Főiskola Kémiai tanszék elemzése szerint a kalcium-szulfát-vaskarbonát tartalom miatt. A barlang távolabbi részeihez képest a cseppkőképződés ezen a részen kevésbé meghatározó.

Az Alsó-füstös terembe vezető kuszoda végét korallra emlékeztető vízzel borított falakon képződő borsó cseppkövek díszítik. A terem keleti oldalán 8-10cm átmérőjű pogácsaszerű borsó cseppkövekkel találkoztunk mintegy 5 méteren keresztül, ahol egy alvó, magányos denevér is a barlang ékének érezte magát. Az omladékos terem legfőbb formakincse az egész termet beborító korróziós üstök. Ezek a 20-30 cm-estől az 1,5-2 m-es átmérőig megtalálhatók, melyekben kisebb ujjnyi méretű bemélyedésekkel is találkoztunk. A keleti fal távolabbi végén található A/4-es kürtőben néhány sztalaktit lóg le a mennyezeten. A terem egészére jellemző az omladékoság nyomát őrző kisebb-nagyobb kövekből álló törmelék. Kevésbé nedves, csapadék nem meghatározó.

A szintén a kuszodából nyíló Felső-füstös terem magassága az Alsó-füstös „testvéréhez” hasonlóan 3m körüli. A bejáratánál talált borsócseppkövekkel díszített részt egy agyaggal borított kristály is színesíti. Omladékos, melyet a keleti oldalon megkezdett bontásból származó kitermelt agyag borít be részlegesen. A barlang kezdeti, vízzel borított időszakából maradt korróziós üstök a magasabb hőmérsékletű feláramlás koptató hatásának eredményeként képződtek, melyek itt is meghatározó formakincsként vannak jelen. Találtunk 2m x 2m-es méretűeket, benne ökölnyi méretűeket, így összetett forma adódik. Az északi oldalon található egy kürtő, mely a nehezen megközelíthető Manófülkében végződik. A kürtő déli oldalán 30 cm-es drapéria emlékeztet a hajdani vízlefolyásra. A terem a hóolvadáshoz

hozzáadódott bőséges csapadék hatására nedvesebbnek mutatkozott a barlang e részén megszokottnál.

2010 06.30.

Utunkat a Füstös termek felett elhelyezkedő Csodák-termében folytattuk. A terem nevére méltán büszke lehet, tekintve, hogy bizonyos helyek megközelítése a cseppkőcsodák rongálása nélkül szinte lehetetlen. Átlagmagasságot a függő és álló cseppkövek összenövéséből keletkező 3 db mintegy 2 m-es oszlopcseppkőből (sztalagnát) állapítottuk meg. Pannónia sajtra emlékeztetve több irányból megközelíthető a terem, egyfelől a Lapos-terembe vezető átjárónál fordulhatunk felfelé, ami a kevésbé megterhelő, másfelől az Alsó-füstösből kürtő szerűen vezető repedésen át, a harmadik lehetőség viszont csak a szemünket engedi be a terembe, ugyanis az utat egy gyertyára emlékeztető embernyi szélességű sztalagmit vigyázza. A Lapos-terem felől vezető úton a terem bejáratánál 20 cm-es drapéria tárult a szemünk elé. A Füstös termekben talált jellegzetes füstmintázat itt is előfordul, de csak kis mértékben. Az északnyugati falon jelentősebb cseppkőlefolyást találtunk, a mennyezetről egy tucat sztalaktit lóg alá. A korróziós üstök méretei alapján a termet két részre osztottuk. A magasabban fekvő északi részen 1,5 méteres szélességűeket találtunk, bennük kisebb, 20 cm-esekkel. A hosszabb, déli részen egészen nagyok találhatók, amelyek elérik a 4 méteres átmérőt is. A alatta fekvő termekhez képest a Csodák-terme szárazabbnak mutatkozott.

2010 07. 05.

A hosszabb szünet után a Rom-terem bejárásával folytattuk a kutatást. Nevét az egész kicsitől a több tonnás kövek tarkította padlójáról kapta. Nagy meglepetésünkre a barlang többi tereméhez képest „unalmasnak” hitt terem több rejtett finomságot is tartogatott a kíváncsiskodóknak. A kezdő szemnek a karbidlámpa fényében csak egy asztal méretűnek tűnő Rom-terem bizony ehhez képest tekintélyes méretekkkel rendelkezik, főleg, ha minden egyes zugát be kell járnunk. A több mint 20méter hosszú terem változó átlagmagassággal és sok kürtővel rendelkezik. A szikláról való lemászás után a délkeleti falon 3m hosszú és 3m széles cseppkőlefolyás tárul elénk. Szintén a délkeleti falon található kürtőben sztalaktit, sztalagmitot és egészen kicsi borsócseppkövet találtunk, mely a néhány drapériával az összesen körülbelül 10m²-en elterülő üstökben helyezkedtek el. Az terem egyik érdekessége a kürtőben talált agyagpalára emlékeztető kőzet volt. A kürtő alatti *guano* állati jelenlétre utal. A legenda szerint volt, aki találkozott a barlangnak ezen a részén rókával, de az ürülék a

felszínhez valószínűleg elég közel vezető kürtőből is aláhullhatott. Legnagyobb meglepetésünkre az ürülékben élő növényt láttunk kikandikálni. Gyökere, zöld szára és sárga szíromlevele volt. A zöld szár és sárga szírom jelenléte elgondolkodtatott bennünket, tekintve hogy a zöld színtest megjelenése a biológiai ismereteink alapján kizárólag a napfény jelenlétében lehetséges, ami ebben a barlangban a legszokatlanabb körülmények között sem jelentkezik. Továbbhaladva itt is egy arasznyi méretű kristállyal találkoztunk. A déli fal kürtőjében korróziós üstök 10 cm-től több méterig megtalálhatóak voltak, valamint változó méretben borsócseppkövek 4m hosszan minimális cseppkölefolyásokkal.

A nyugati falon található kürtő, amiből átmászhatunk az Orgona-ághoz, az eddigiekhez hasonló formakincseket mutattak. Van kisebb-nagyobb sztalaktit, melyek között igen szép, érintetlen fehéréket is láttunk, arasznyi sztalaktit, drapéria, valamint 15-20cm átmérőjű korróziós üstök. Ezeken kívül borsócseppköveket és agyagpalát láttunk

Az Orgona-ágban a legnépszerűbb képződmények az orgona és a kőbéka. A mennyezetten található kevés drapéria. Az Orgona-ág déli oldalában lévő járatban a tenyérszerű méretűtől a 1-1,5m-esekig találtunk korróziós üstöket, valamint 5 méter hosszan tüskés, sünökre emlékeztető borsócseppköveket.

A Rom-terem és a Háromszög-járat találkozásától balra a kő mögött húzódó járatban borsócseppkövek és tejszerű cseppkölefolyások bujkálnak.

A terem bejáratától balra egy kürtőbe mászhatunk be mintegy 6-8m magasságig, ahonnan a járat elszűkülése és a nehéz terep miatt nem mehetünk tovább. Több cseppkölefolyásra is bukkantunk, lentebb és fentebb egyaránt, az egészen kicsiktől a több mint egy méteresekig. Korróziós üstök fél méteres átmérővel jelentkeztek, valamint az egyik cseppkölefolyás mögött borsócseppkő, ami valószínűleg hamarabb keletkezett, mint az őt eltakaró sztalaktit, tekintve, hogy a borsócseppkő vízzel borított helyen képződik szemben a sztalaktittal, ami a beszivárgott vizes oldatból válik ki. Állati jelenlétre utal a talált ürülék, a végpontnál pedig különösen szép kristályokban gyönyörködhettünk.

2010 07. 06.

A mai nap feladata a Háztető és az alóla nyíló Tökgyalu járat formakincseinek feltérképezése volt. A Háztető alá bemászva borsócseppkövek, drapéria és 0,5m-től a 2m-es-ig látható korróziós üstök. Szemben a falon az újabb agyagkötösbe burkolózott kristály lepett meg minket. A mélységgel arányosan növekedtek a korróziós üstök átmérői is, elérve a 2-3 métert, melyekben több 10-15 cm átmérőjű is megtalálható. A járat legalját drapériák díszítik

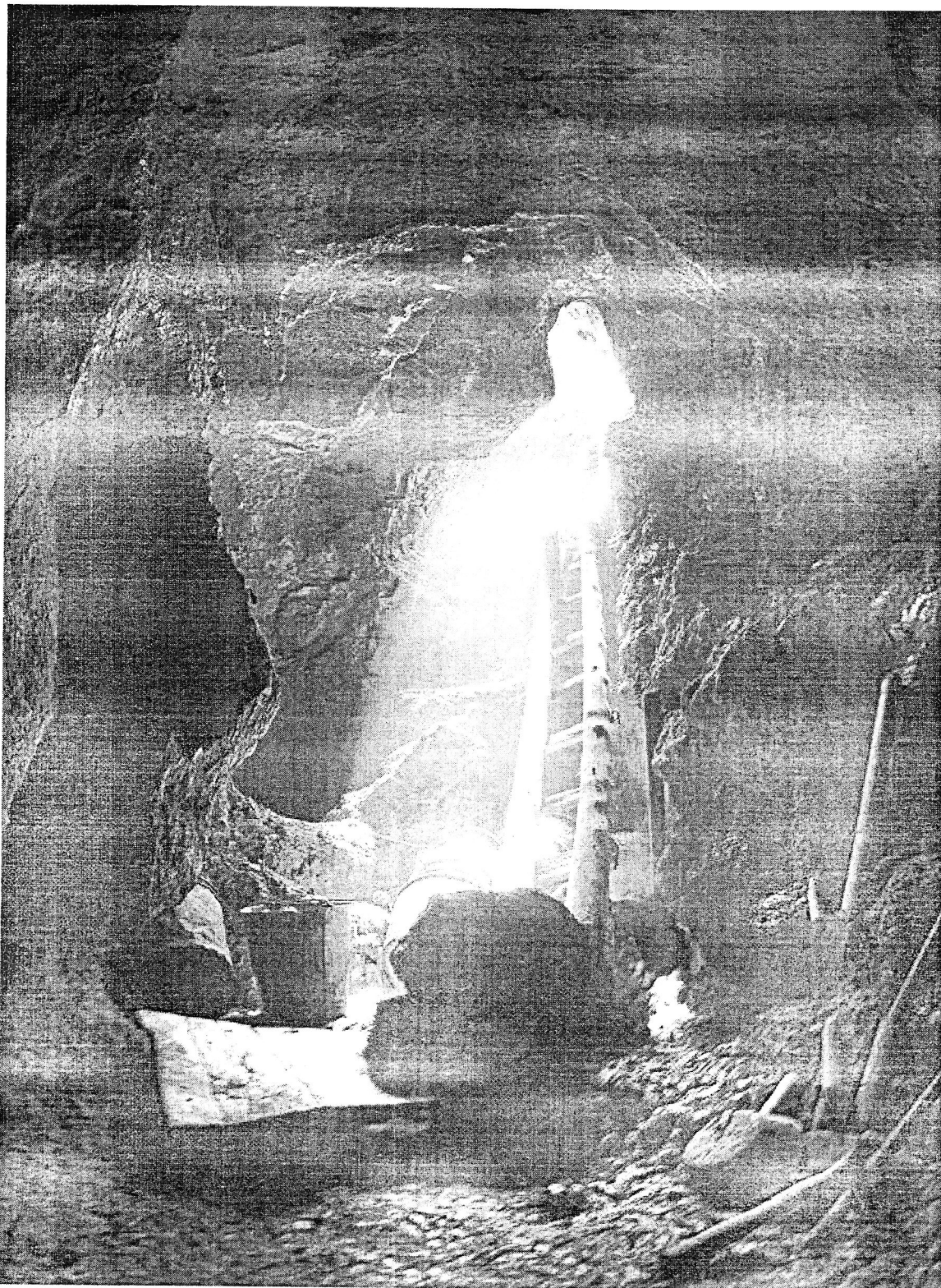
1 dm-es hosszukkal 1,5 méter magasságban. Meglepetésünkre a járat további részében megközelítőleg 20 cm hosszú csöves csontokba botlottunk.

Innen balra fordulva érkeztünk meg a Tökgyaluhoz, ami a Rom-terem északkeleti oldalához vezet vissza, ahol a falat beborító érintetlen fehér borsócseppkövek gondoskodtak a díszítésről.

A munka folyamán segítőim voltak: Kómár Georgina, Varga Rita, Varga Benjamin és Vági Domonkos

V. Ódorvári Keleti-hasadék kutatásjelentése

(Rántó András)

(Fotó: Hochrein András)

2 évet fordítottunk az ódorvári Keleti Hasadék ásására, de sajnos a várva várt nagy belyukadást a hegy gyomrába még nem értük el. E barlang feltárása képezte ódorvári

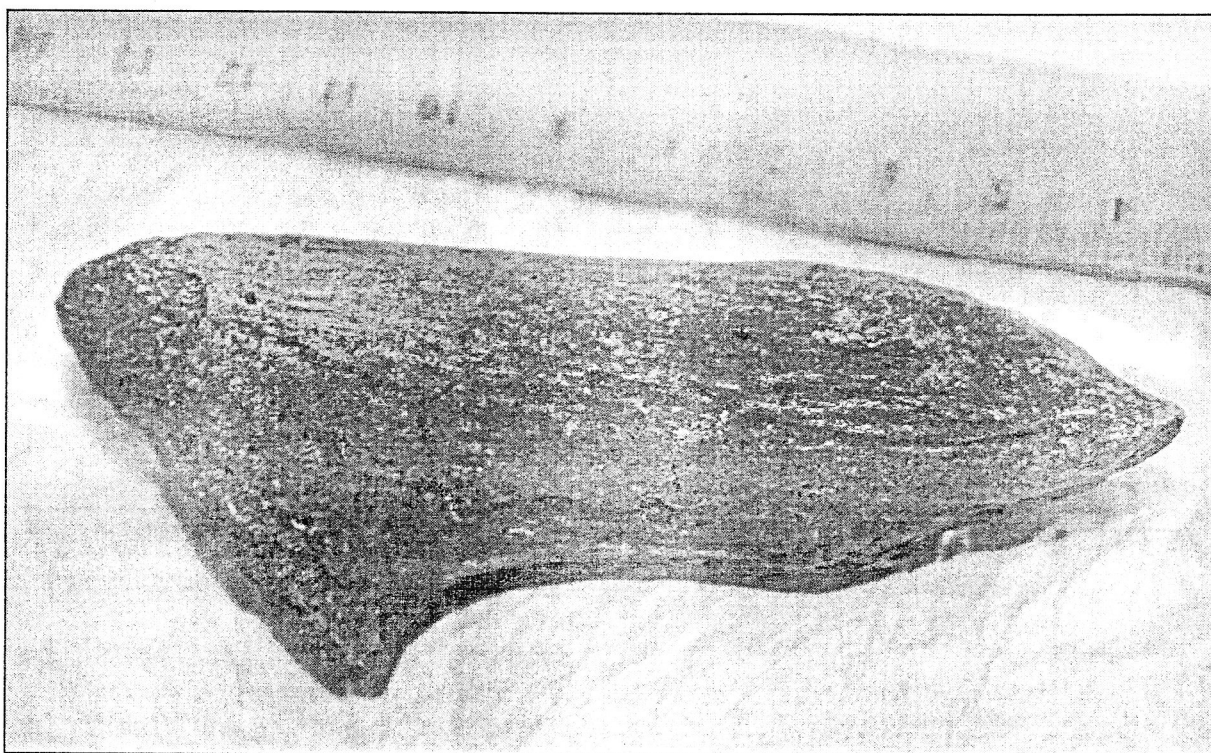
kutatásaink gerincét, melynek céljából pontosan 11 alkalommal vonultunk fönt Ódorvár csúcsán.

Legjobbnek látom időrendi sorrendbe állítani azon időtartamokat, amikor „fönt voltunk”. Tevékenységeinket, eredményeinket felsorolásszerűen írom le, mikor mivel is foglalkoztunk Ódorváron.

2010. január 23-án terepbejárást tartottunk és újabb esélyes barlangokat kerestünk a hegyoldalban. Találtunk is három szimpatikus barlangocskát, mely még az állami barlangi kataszterben nincs benne.

Az egyik barlang végpontján egy megmunkálattnak tűnő agancsdarabot találtunk **(1. fotó)**. Ezen barlang bejárata legalább 2 m magas, és a bentebbi részeken is elérhet egy ember kényelmesen bivakolva, tehát a mai formájában is alkalmas lehet emberi tartózkodásra.

Ezen tárgy után ezt a barlangot Ékes-barlangnak neveztük el. Az „éket” elpostáztam Regős Józsefnek Szilvásváradra. Ő elvitte a miskolci egyetem régész docensének Ringer Árpádnak, aki egyértelműen igazolta az emberi megmunkálását ennek a darabnak. Ő tovább küldte egy olyan szakértőnek, aki pontosabban meg tudja majd mondani a lelet készítésének

idejét.

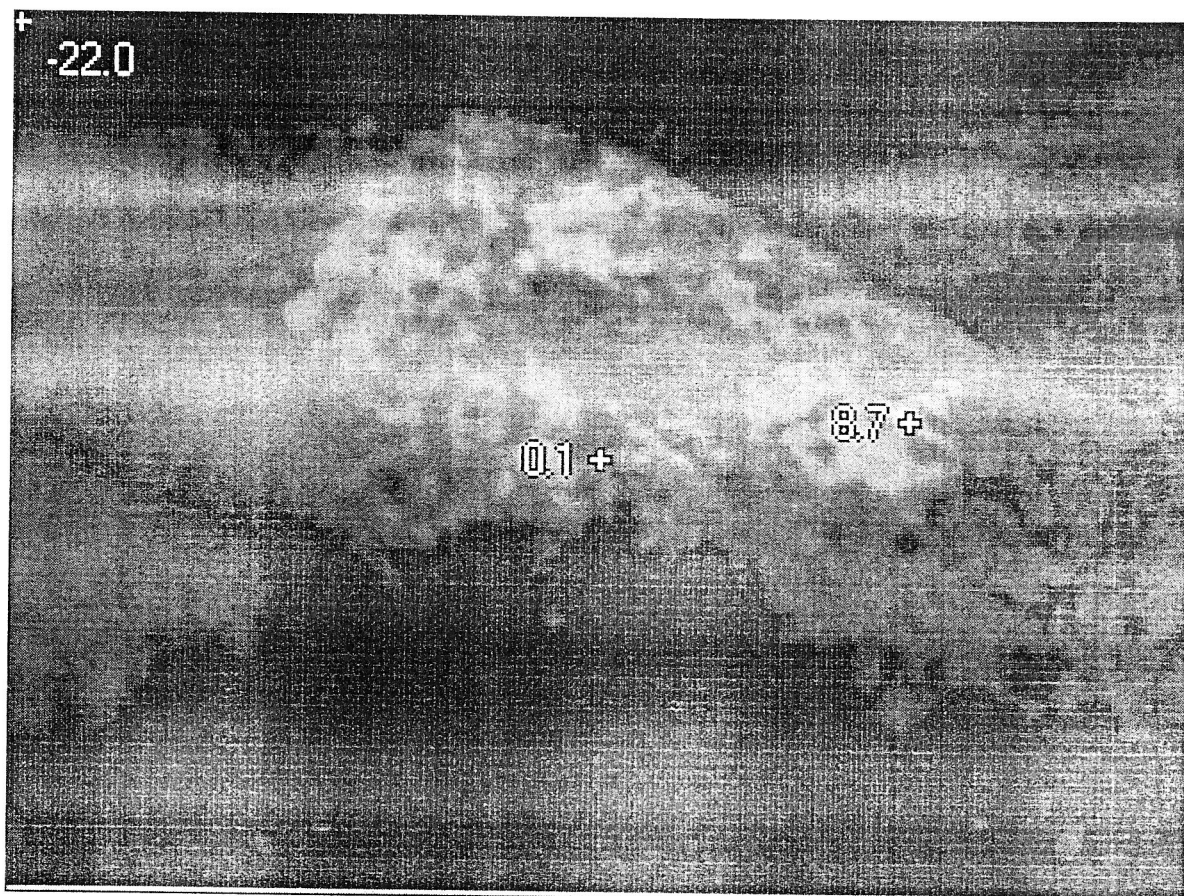
1. fotó: „Ék” az Ékes-barlangból

E napon jött egy régi hajnóczy-s csapatársunk, aki aktívan segíti munkánkat és egy hőkamerával vette szemügyre Ódorvárat távolról. Sajnos a fotóit és nevét nem szeretné közölni addig, amíg az általa összefésült képekből olyan hipotéziseket állít föl, melyre egy összetett kutatási programot nem építhet föl.

Szerintem igenis minden egyes olyan eredményt le kell írni, amiből a jövő kutatói gondolatokat meríthetnek. Függetlenül attól, hogy mi milyen szintű következtetéseket vágunk képesek levonni ezekből.

Kutatótársunk írása jól körüljárja azon témát, mellyel foglalkozott. Roppant használható téziseket állított föl és sok helyes eredményre jutott, de véleményem szerint semmilyen kutatásba és hipotézisek felállításába nem szabad belekezdenünk addig, amíg egy napsugárzás menetes időszakban (lehetőleg télen, napfelkelte előtt) nem ismételtük meg a

méréssorozat. Ekkor teljesen kizárnánk azon melegfoltokat, melyeket a Nap sugarai melegítettek föl. Véleményem szerint az itteni déli oldalon roppant gyorsan melegszik a levegő, amit egy hőkamerával nem csak a keletkezési helyén tudunk kimutatni, hanem attól jóval magasabban, távolabban levő tengerszint fölötti magasságban is, mivel ezekből a melegebb foltokból indulhatnak el a felszálló légáramok.

2. fotó: Hőfotó Mákszemről Ódrovára

2010 január 24-én szétvált csapatunk, egyik fele további terepbejárást tartott Ódorvár északi, keleti oldalán, míg a másik fele a Keleti-hasadék Szkájvóker Lajosról elnevezett oldalágát ásta, nem sokat haladtak előre a hely szűkössége miatt kemény munkájukkal.

E hétvége résztvevői: Borzsák Kamilla, Hochrein András, Nagy Gergely, Rántó András és Rosales Mária.

2010. február 18-21: Roppant rossz időjárási körülmények között terepbejárást tartottunk Ódorvár keleti felében, mely során megrajzoltunk és röviden leírtunk 2 kisebb barlangot.

Résztvevők: Borzsák Kamilla, Császár Szilveszter, Hochrein András, Rántó András, Rosales Mária.

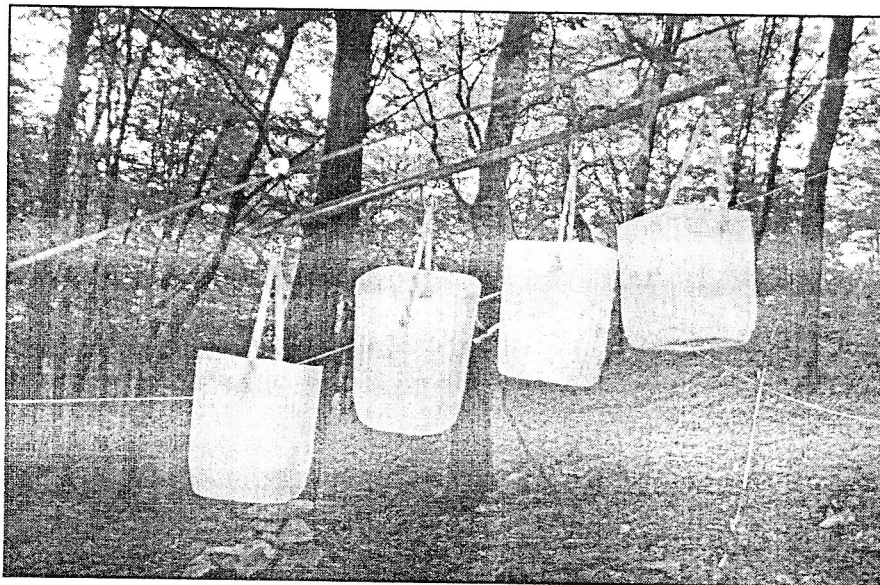
2010. március 12-15: E hosszú hétvégén 368 db vödör jött ki, ami az időjárási körülményekhez képes nagyon jónak mondható.

Résztvevők: Balogh Imre, Borzsák Kamilla, Hochrein András, Kósik Lajos, Látó Attila, Nagy Gábor, Nagy Gergely, Rántó András és Rosales Mária, Tóth Nikolett.

2010. április 22-25 közötti időszak első napjaiban létracsúszdát építettünk (címlapfotó), majd ezen húztuk ki a barlang aljából a következő napokban a termelvényt (175 vödör).

Résztevők: Borzsák Kamilla, Dezső Zoltán, Hochrein András, Látó Attila, Rántó András, Rántó Péter, Rosales Mária.

2010.05.21-23

közötti időszakban tovább hosszabítottuk létracsúszdánkat, ezáltal 12 m-es lett és majdnem felért egészen a barlang szájáig. 258 vödörnyi szilárd kitöltést távolítottunk el.

Résztevők:
Hochrein András, Látó Attila, Nagy Gergely, Rántó András.

3. fotó. Az RPG 4 vödörrel felszerelve

2010. június 10-13 között 267 vödörnyi kitöltést távolítottunk el a barlangból.

Résztevők: Borzsák Kamilla, Dezső Zoltán, Halász Andrea, Hochrein András, Rántó András. **2010. július 09-én** elkészítettünk 20 db műanyag vödört 20 literes kannákbaól (**3. fotó**), felépítettük a táborcskánkat. Tökéletesítettük azt a kötélpályát, melyen már 4 db 20 literes műanyag kannából épített vödör csúszhat le egyszerre Ódorvár északi oldalán mélyedő, régi mészegető boksák felé. Általában egy esetleg kettő kötélpálya üzemel munka közben. Leginkább használt kötélpályánk egyik vége a csúcson elhelyezkedő egyetlen egy használható tölgyfának törzséről indul és lent a volt boksák melletti nagy bükk törzséig ér. Ezt egy csigasorral feszítjük meg és egy shunttel biztosítjuk le. Ez a módszer vált be a legjobban egyszerűsége és gyors, könnyű szétszerelhetősége miatt. Ugyan így működik a másik kötélpályánk is, mely a csúcson található hársfa törzséről indul és ugyan annak a tölgynek a törzséig ér, mint az előző. Amíg a kötélen közlekedő csigára 2009 elején 1-2 (maximum 3) db vödört tudunk akasztani, addig a két kötélpálya indokolt volt, viszont a mára kifejlesztett, általunk RPG-nek nevezett szerkezettel (**5. fotó**), 4 db vödört tudunk egyszerre leengedni, ami a barlangi feltárás során keletkezett meddő mennyiségét pontosan le tudja szállítani a depóig. (nevét egy hírhedt rakétavetőre való hasonlóságáról kapta) RPG-nk fél colos cső, melynek alsó részére vödörszélességre kampók vannak hegesztve, így lehet a 4 vödört kényelmesen rá lehet akasztani. A felső részén, az elején és a végén egy-egy nagyobb anya van, melybe maillon segítségével csigákat lehet tenni. Ezen csigák futnak a kifeszített kötélpályán. A nagy súly és a nagy lejtés miatt muszáj fékeznünk a megrakott RPG-t. Ezt eleinte a leengedő ember egyszerűen 2-3 kesztyű felvétele után kézzel oldotta meg. Mára ezt a fékezést egy egyszerű szerkezettel, egy direkt fékezésre a Raumer cég által kifejlesztett karabinerrel, egy Handy-vel oldjuk meg, melyből már a másodikat használjuk föl idén, mivel a száraz agyagos kötél roppant mód megeszi ezt a kemény króm-vanádium ötvözetet is.

Július 10-én a meghívásunkra jött egy cserépfalui kis csoportocska, akik segítenek az ásásban (Kósik Lajos, Majnár László és még 3 barátjuk). Ők ma 130 vödör kitöltést távolítottak el a barlangunkból.

Surányi Gergellyel kötött egyezségünkön belül kapunk tőle pár geoelektromos mérést, melynek most volt egy próbamérése. 145,5 m hosszú szakasz alatti területen vizsgálta a felszín alatti ellenállást. Ehhez 105 db szondát vertünk a földbe 1,5 m-enként. A szakasz egyik vége Ódorvártól dél felé, lefelé haladó út első kanyarjának széle.

Koordinátái

E 47 59 02.627571375

N 20 30 36.758832034

H: 565,84 m

EOV (korrigált)

X: **759191,49**

Y: **294406,178**

Z: **564,1**

A szakasz másik vége: Ha a 0. pontban megállunk és az esőbeálló felé egyenesen elindulunk, azon áthaladunk (**4. fotó**), a depón átsétálunk, és attól még 20-25 m-t haladunk ezzel az iránnyal egybevágólag, akkor egy letöréshez érkezünk. Ennek a letörésnek a széle az utolsó szondának a helye.

Koordinátái:

E 47 59 03.191670826

N 20 30 44.105197484

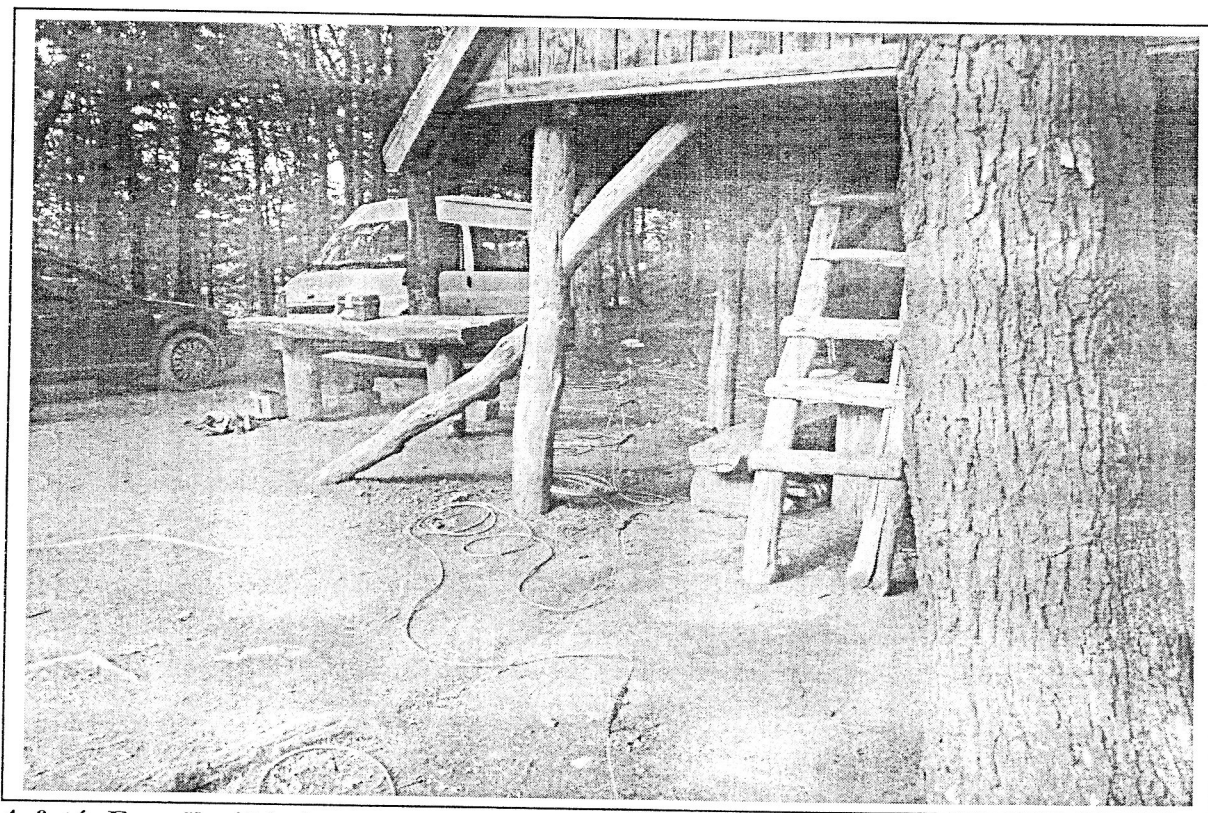
H 574,936 m

EOV (korrigált)

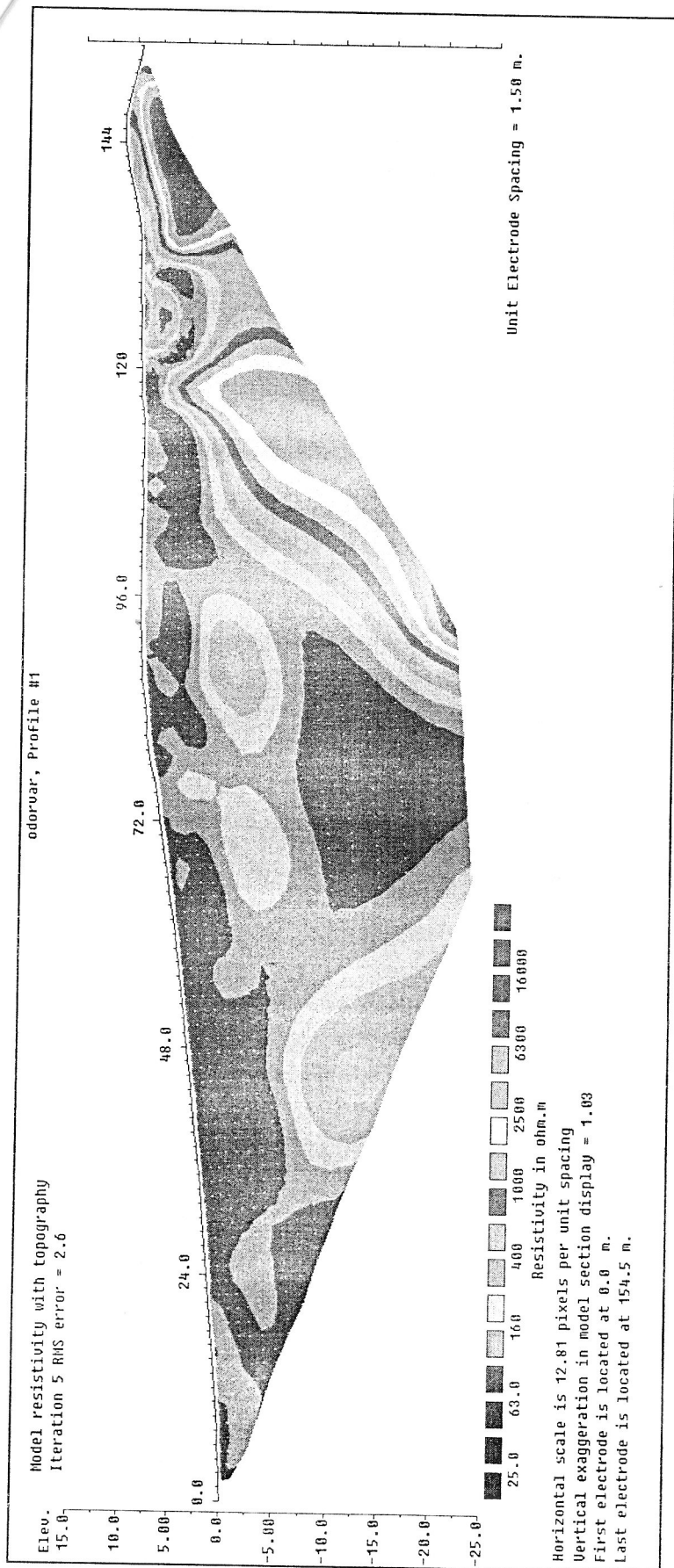
759343,474

294426,45

573,2

4. fotó: Ez esőbeálló alatt vezetett szondasor

1. ábra. A szakasz alatti ellenállásértékek

A mérésből nyert eredmények, (1. ábra) azt sugallták számunkra, hogy nincs hiába a feltárásunk, mivel olyan 25-30 m mélyen már olyan ellenállás értékeket kaptunk, melyből egyértelműen kitűnik, hogy légtér rész rejtőzik pontosan a táborhelyünk alatt. Az ábra a kihúzott szakaszunk alatti részek ellenállását mutatja és a kiértékeléseket összehasonlítva elég jó pontossággal bír. A grafikon felső része igazodik a 0. ponttól mért magassághoz. Érdekességként említhető a 120. méter alatti magas ellenállású, csekélyebb vízszintes kiterjedésű rész, és a 140. m-nél levő kiterjedtebb rész. Mindkettő aknát sejtet maga alatt. Egyesületünk néhány tagja az 1960-70-es években falukutatásokat végzett. Az akkori helyi idősök úgy emlékeztek, hogy a mostani depóniánk alatt elhelyezkedő mészegető boksa volt helye és a Lakó-barlang között volt egy mély kút. Mivel veszélyes volt azt erős gerendákkal lefedték és leföldelték. Csoportunk tagjai a 60-as években keresték ezt a kutat, de sajnos nem találták meg. Lehetséges, hogy egy picit arrébb helyezkedett el ez a kút és a mostani mérésekből szembetűnik a 119. vagy a 140. méternél?

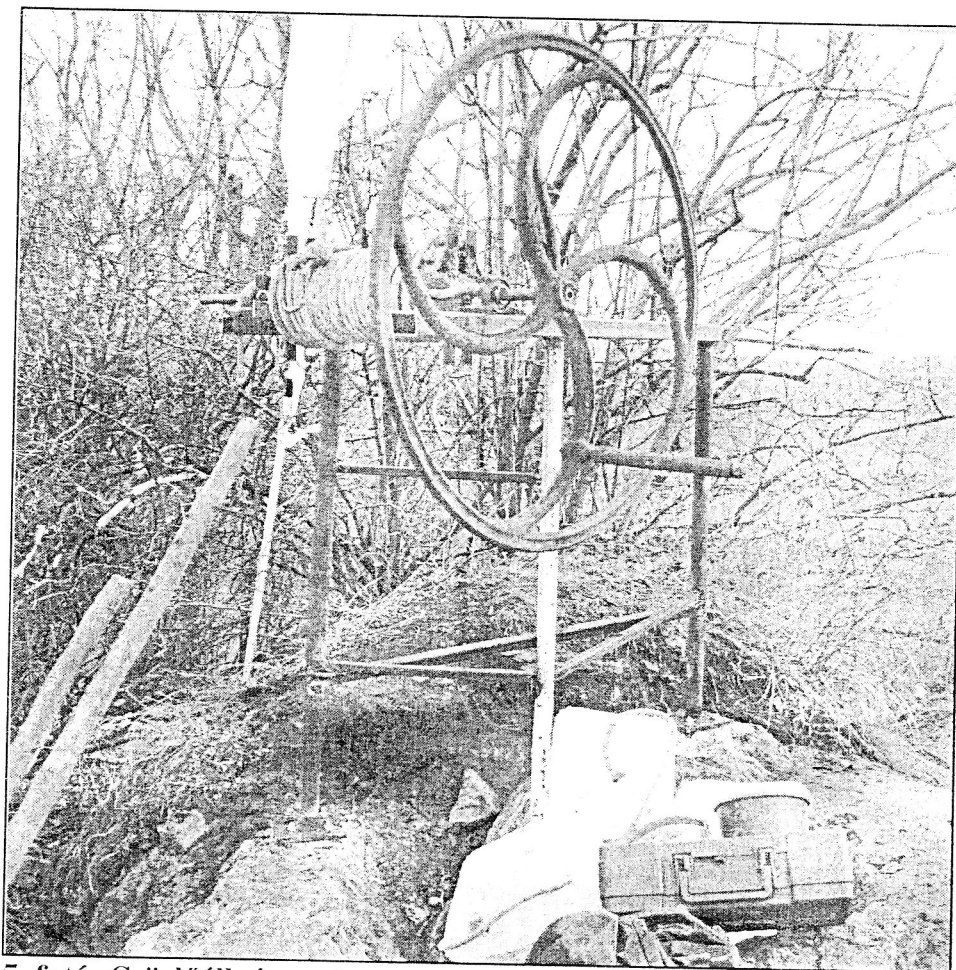
2010. augusztus 13-22: Bontótábor

Az esőbeálló összes eltört cserepét leszedtük és épet tettünk a helyére. Sajnos elég kevesen voltunk a tavalyi nagy táborhoz képest, és nagyjából fele annyi kitöltést távolítottunk el, mint akkor.

Hír János mintát vett a barlangi kitöltésből és odahaza iszapolta le. Október 11-én kelt levelében megírja, hogy „*Most jutottam oda, hogy az augusztusban az Odorváron az általatok ásott Keleti-hasadékból vett két próbamintát - háromszori hidrogénperoxidos iszapolás után - átnézhettem. A felső szintről vett sárga színű üledékben volt egy db. Microtus sp. pocokfögtöredék. (alsó egyes zápfog proximális töredéke). Sajnos pontosan az a "sisak-rész" veszett el, ami alapján fajra is meg lehetett volna határozni. Ez nagyon kevés lelet és csak annyit enged meg, hogy az üledék pleisztocénnél (1,9 M év) idősebb nem lehet. Az alsó vörösagyagban egy szikrányi csont sem volt, csupán kalcittöredékek és szalmacseppkő töredékek.*” Ezzel az iszapolással magyarul nem jutottunk túl sokra, habár már hallottam pár olyan embert, aki Hír János által megfogalmazott alsó határnál idősebbnek titulálta a kitöltést.

Ezen a hosszú héten 1635 vödörnyi kitöltést távolítottunk el.

Táborlakók: Borzsák Kamilla, Dezső Zoltán, Dezső Anna, Fürjes Zsuzsi, Halász Andrea, Hír János, Hochrein András, Látó Attila, Kövesdi János, Merász József, Nagy Gábor, Nagy Gergely, Oláh Tünde, Pongrácz Mária, Rántó Péter, Rántó András, Rosales Mária, Szilák Csaba, Szilák Csenge, Tóth Norbert, Vereb Tünde, Zipszer-Kiss Orsolya, Zipszer Szabolcs, ifj. Zipszer Szabolcs.

5. fotó: Csörlőállványunk

2010. szeptember 17-19: Rossz időjárási körülmények között (zuhogó esőben) 180 vödörnyi kitöltést távolítottunk el a barlangból.

Résztevők: Borzsák Kamilla, Dezső Zoltán, Hochrein András, Nagy Gergely, Rántó András, Rosales Mária, Szabó Etelka.

2010. október 22-25: Kiváló időjárási körülmények között 385 vödörnyi kitöltést deponáltunk a meddőnkre.

Résztevők: Bereczky Attila, Borzsák Kamilla, Dobai Ádám, Halász Ágoston, Hochrein András, Hunyor Bence, Rántó András, Rosales Mária, Tóth Nikolett.

2010. november 18-22 között, 5 napi munkával rengeteg nem várt eseménnyel fűszerezve végre felépült barlangunk elé egy lendkerekes csörlőállvány. Elég rossz idő uralkodott ekkor ezen a területen. Egy 2,8 kW-os aggregátorral a várttal ellentétben nem tudtunk hegeszteni, ezért egy helyi bányatulajdonostól kölcsön kértünk egy 5,6 kW-osat, amivel már úgy ahogy meg tudtunk hegeszteni az állványunkat. Miután elkészítettük szétszedtük, hogy ne álljon itt, amikor mi nem dolgozunk itt. Úgy készítettük el, hogy 3 darabban föl tudjuk vinni és ott pár perc alatt össze is tudjuk szerelni. Roppant precízen készítettük el mesterművünket. **(5. fotó)** Ezzel a szerkezettel szinte erőhatás kifejtése nélkül tudunk felhúzni vödöröket a barlang aljáról.

Összefoglalva a 2010-es évet, összesen 11 alkalommal végeztünk feltáró kutatást. összesen 3473 vödörnyi törmelékot szállítottunk a depónkba az *Ódorvári Keleti-hasadékból*.

2009-ben 43 ember 194 napi munkát fektetett az Ódorvár környéki területek kutatásába, míg 2010-ben 33 kutató 237 napot töltött ezen a területen. Barlangunk 12 méter mélységű lett, közben feltárult 4 kisebb oldalág és egy kisebb szálfőfalú akna: a Szkájevóker Lajos-ág, Nemcsák Károly-ág, Fecó-ág, Julcsi-folyosó és az Alma-akna.

A barlang nyíl egyenesen, 60-70 fokos lejtéssel tart a geoelektromos szondázással kimutatott légtéres részek felé. Ezen részek még minimum 20 méterrel a jelenlegi végpont alatt helyezkedik el. Ha 2 év alatt 12 méteres mélységet sikerül elérnünk, akkor, ha a barlang megtartja eredeti szelvényét, akkor még 4 évnyi munka vár ránk. Reméljük kitart addig a lelkesedésünk.

Munkánk során 2009-ben nagyságrendileg 900 000 Ft-ot költöttünk el, melyben a felszerelés költségeitől kezdve az útiköltségünkig minden benne van. 2010-ben minimum 700 000 Ft-ot költöttünk az Ódorvári Keleti-hasadék feltárulkozására.

Tervünk a 2011-es évre az, hogy megtartsuk azt a 2010-ben teljesített havi minimum egy hétvégét, melynek jelentős részét a feltárásra fordítanánk. Bizakodunk abban, hogy nem kell az említett 20 m-t leásnunk, hanem egy kerülő oldalágban, egy kizárt készen, közelebbi sikereket fogunk tudni elérni.

A következőkben azon emberek következnek, akik segítettek az *Ódorvári Keleti-hasadék* 2010-es feltárásában. A nevek utáni szám azt jelzi, mennyi napot töltöttek el a munkában. Vastagon kiemelve azok találhatóak, szám nyolcan heten, akik legalább 10 napot kutattak Ódorvár térségében.

Balogh Imre (5), Barta Gábor (1), Bereczky Attila (1), **Borzsák Kamilla (24)**, **Dezső Zoltán (13)**, Dobai Ádám (1), Ferenczi Károly (1), Fürjes Zsuzsi (1), Halász Ágoston (2), Halász Andrea (5), **Hochrein András (34)**, Hunyor Bence (1), Kósik Lajos (2), Kövesdi Janó (3), Kugyela Lóránd (2), **Látó Attila (14)**, Majnár László (2), Mártha Éva (1), Merász József

(3), **Nagy Gergely (15)**, Nagy Gábor (7), Oláh Tünde (4), Pongrác Mária (2), **Rántó András (35)**, **Rántó Péter (11)**, **Rosales Mária (24)**, Sűrű Péter (2), Szabó Etelka (2), Szilák Csaba (5), Tóth Nikolett (7), Vereb Tünde (9).

VI. Eredmények a 2010-es kutatási évben

Ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettünk a fiatal nemzedék környezettudatos nevelésére, amiben újabb sikereket értünk el. Tovább folyt a Keleti-hasadék feltáró kutatása. Sajnos a digitális archiválással kapcsolatos terveinkben nem tudtunk előrelépni ebben az évben sem, a korlátozott pénzügyi lehetőségeink miatt.

VII. Jövőbeli tervek a Hajnóczy-barlang kutatásában

1. Tovább folytatjuk a jövő nemzedék tudatos, természet közeli nevelését és oktatását.
2. Folytatjuk a méréseket és továbbiakkal bővítjük, ha módunkban áll.
3. A 25-30 perces ismeretterjesztő film megvágása, elkészítése.
4. A már megkezdett bontások mellett a Keleti hasadék folyamatos feltárása.

VIII. Meteorológiai mérések Odorvárrott

2010.06.26 – 07.08.

Időp.	Hőm.	Szélérős.	Felhőzötts.	Hőm.	Szélérős.	Felhőzötts.		
06.	7 ⁰⁰	11,5°C	4m/perc	borult	07.	18,6°C	25m/perc	0%
	10 ³⁰	12,6	szélcsend	borult		22,2	5	30
	14 ⁰⁰	14,3	3	borult		23,9	0	40
26.	17 ³⁰	15	szélcsend	borult	02.	24,2	0	10
	21 ⁰⁰	13,3	szélcsend	borult		20,9	0	90
	7 ⁰⁰	14,9°C	2m/perc	borult		18,5°C	0	0%
06.	10 ³⁰	14,1	2	borult	07.	22,3	0	40
	14 ⁰⁰	13,7	2	borult		19,1	0	borult
	17 ³⁰	16,2	23	90%		03.	19,4	0
21 ⁰⁰	15,3	47	90	17,6	6		0	
06.	7 ⁰⁰	16,2°	41m/perc	50%	07.	15,6°	4m/perc	30%
	10 ³⁰	19,7	32	10		18,6	6	30
	14 ⁰⁰	21,2	széllökések	10		20,6	0	45
28.	17 ³⁰	20,8	23	30	04.	22	0	50
	21 ⁰⁰	19,2	10	10		20,1	0	40
	7 ⁰⁰	17,7	51m/perc	10%		07.	14,9°C	0
10 ³⁰	21,1	61	40	16,8	0		borult	
14 ⁰⁰	21,8	15	5	18,4	0		75	
29.	17 ³⁰	21,4	21	0	05.	17,6	0	80
	21 ⁰⁰	19,9	21	0		16,9	0	80
	7 ⁰⁰	19	52m/perc	0		07.	16,1	0
10 ³⁰	22,2	3	0	19,6	0		60%	
14 ⁰⁰	23,7	18	0	23,1	0		10	
30.	17 ³⁰	24	0	60%	06.	20,5	4m/perc	80
	21 ⁰⁰	20,2	17	45		18	6	90
	7 ⁰⁰	19,6	15m/perc	5%		07.	12,2	0
10 ³⁰	23,1	7	5	11,6	29m/perc		borult	
14 ⁰⁰	24,2	0	50	13,7	0		borult	
01.	17 ³⁰	22,4	173!!!	90	07.	15,5	0	borult
	21 ⁰⁰	18,7	0	70		13,5	0	borul
	7 ⁰⁰	13,5°C	0	0		07.	17,3	20m/perc
10 ³⁰	19,5	0	70	19,5	0		70	
14 ⁰⁰	19,9	0	40	19,9	0		40	
17 ³⁰	17,3	0	30	17,3	0	30		

Csapadék: 2010.06.26. 5,4mm
27.3 mm

- 07.01. nyomokban
- 02. nyomokban
- 03. nyomokban
- 04. 2,5 mm
- 05. 2,1 mm
- 07. 39,5 mm pH=4,5
- 08. 3,1 mm pH=4,5

A Zsilibes forrás hőmérséklete, vízhozama:

2010.06.26-án	8,2°C	22,5 l/perc
07.08-án	8°C	20 l/perc